

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 11 Δεκεμβρίου 2023

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αυγενάκη Ελευθέριο.

ΘΕΜΑ: «Τον κώδωνα του κινδύνου κρούουν οι καστανοκαλλιεργητές Αγίας Λάρισας και του Δήμου Αρακύνθου Αιτωλοακαρνανίας, εξαιτίας των ασθενειών της ‘φαιάς σήψης’ και της ‘σφήκας της καστανιάς’».

κ. Υπουργέ,

Σας καταθέτουμε τη με αρ. πρωτ. 14451/22-11-2023 επιστολή του Δημάρχου Αγίας Λάρισας κ. Αντωνίου Γκουντάρα, με θέμα: *«Οικονομική στήριξη των καστανοκαλλιεργητών για την αντιμετώπιση της απώλειας εισοδήματος που προκαλείται από την σφήκα και την φαιά σήψη της καστανιάς».*

Στην εν λόγω επιστολή, αποτυπώνεται η έντονη ανησυχία και ο προβληματισμός των καστανοκαλλιεργητών της Αγίας Λάρισας καθώς η παραγωγή τους τίθεται σε κίνδυνο εξαιτίας των παραπάνω ασθενειών.

Ειδικότερα, για το σοβαρό κίνδυνο που ελλοχεύει για τις καλλιέργειες των καστανοπαραγωγών αναφέρεται ότι: *«..Η πρώτη ασθένεια η σφήκα της καστανιάς ... αποτελεί έναν από τους βασικότερους εχθρούς της καστανιάς σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς προσβάλλει κατά αποκλειστικότητα τα διάφορα είδη του γένους Castanea οδηγώντας σε φαινόμενα νέκρωσης και υποχώρησης των δασών...Η δεύτερη ... γνωστή ως φαιά σήψη του κάστανου που καταγράφηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2015... μετατρέπεται σε παρασιτικό μύκητα που προσβάλλει το κάστανο και το*

καθιστά μη εμπορεύσιμο..» με αποτέλεσμα: «Η ζημιά που προκαλούν οι δυο παραπάνω ασθένειες έχουν επιφέρει μείωση του εισοδήματος των καστανοκαλλιεργητών, που αγγίζει σε ορισμένες περιοχές όπου η προσβολή είναι έντονη, το 70% έως 80%».

Επιπλέον, για τη σπουδαιότητα καλλιέργειας της καστανιάς επισημαίνεται ότι: «Η καλλιέργεια της καστανιάς ... αποτελεί μια σπουδαία αγροδασοπονική παραγωγική δραστηριότητα που στηρίζει τις τοπικές οικονομίες όλων των ορεινών περιοχών της Ελλάδας» και επιπλέον ότι: «...Προσπάθειες όμως, γίνονται και από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τις ομάδες παραγωγών που έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια για μεταποίηση και τυποποίηση του κάστανου κάτι εντελώς άγνωστο στην χώρα μας μέχρι σήμερα».

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι: «...ότι στα διοικητικά όρια του Δήμου Αγιάς έχουν ιδρυθεί, τα τελευταία χρόνια, στους ορεινούς οικισμούς τρεις αγροτικοί - μεταποιητικοί συνεταιρισμοί με κύριο προϊόν παραγωγής και εμπορίας το κάστανο. Δεν πρέπει να παραβλέψουμε τέλος, την παραγωγή έμμεσων αγαθών και ωφελειών από τα καστανοδάση και τα καστανοπερίβολα, όπως είναι η ανάπτυξη του αγροτουρισμού και της αναψυχής».

Ως εκ τούτου, υποβάλλεται σχετικό αίτημα για τη στήριξη τους και υπογραμμίζεται ότι: «Προκειμένου να προστατευτεί το εισόδημα των κατοίκων των ορεινών οικισμών της χώρας, να διατηρηθεί το βιοτικό τους επίπεδο και να συγκρατήσουμε τους νέους στα χωριά τους, πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητη η οικονομική στήριξη των καστανοκαλλιεργητών με στρεμματική ενίσχυση τουλάχιστον για 5 χρόνια (με αξιολόγηση ανά έτος), εξετάζοντας παράλληλα το σύστημα ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην γειτονική Ιταλία, μέχρι να αντιμετωπισθούν οι δυο παραπάνω ασθένειες».

Το αντίστοιχο πρόβλημα υπάρχει και σε άλλες περιοχές της χώρας, όπως στα χωριά του Δήμου Αρακύνθου στην Αιτωλοακαρνανία. Στην περιοχή αυτή, το Δασαρχείο ναι μεν παραχωρεί στους καστανοκαλλιεργητές τα δέντρα για εκμετάλλευση αλλά δεν τους παραχωρεί τη δασική έκταση την οποία καλλιεργούνε ώστε να δικαιούνται οποιαδήποτε επιδότηση.

Δεδομένου ότι τα διαλαμβανόμενα στην ως άνω Επιστολή τεκμηριώνουν εύλογα και δίκαια αιτήματα, παρακαλείσθε για την άμεση δρομολόγηση όλων των αναγκαίων σχετικών ενεργειών, καθώς και για την ενημέρωση της Βουλής.

Οι αναφέροντες βουλευτές

Χνάρης Εμμανουήλ

Λιακούλη Ευαγγελία

Σταρακά Χριστίνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΣΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

Ταχ. Δ/ση: Μεταξοχώρι Αγιάς
Ταχ. Κώδικας: 400 03
Πληροφορίες: Παπακώστας Δημ.
Τηλέφωνο: 24940 24513
Fax: 24940 22351
Email : dp@evrimeronon.gr

Αγιά: 22/11/2023

Α.Π.: 14451

Προς:
1.Γραφείο Πρωθυπουργού της Ελλάδας
Κον Μητσotάκη Κυριάκο
Email: primeminister@primeminister.gr

2.Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
Κον Αυγενάκη Λευτέρη,
Ταχ. Δ/ση: Αχαρνών 2, Αθήνα
Τ.Κ.: 10176
ΤΗΛ: 2102124000
Email: minister-mailbox@hq.minagric.gr

ΚΟΙΝ.
Ως Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Οικονομική στήριξη των καστανokaλλιεργητών για την αντιμετώπιση της απώλειας εισοδήματος που προκαλείται από την σφήκα και την φαιά σήψη της καστανιάς.

Η καλλιέργεια της καστανιάς, η οποία είναι ένα από τα σημαντικότερα είδη της ελληνικής χλωρίδας, αποτελεί μια σπουδαία αγροδοασοπoνική παραγωγική δραστηριότητα που στηρίζει τις τοπικές οικονομίες όλων των ορεινών περιοχών της Ελλάδας.

Σε πολλές χώρες, ως γνωστόν, το κάστανo θεωρείται υποκατάστατο πολλών ξηρών καρπών, σιτηρών ακόμη και της πατάτας. Το κάστανo είναι απαλλαγμένο από λιπαρά συστατικά, εμπεριέχει μεγάλες ποσότητες από σύνθετους υδατάνθρακες που αποτελούν πηγή ενέργειας και περιέχει μεγάλη ποσότητα Βιταμίνης C (40,2 mg / 100gr). Επιπλέον το αλεύρι κάστανου είναι απαλλαγμένο από την γλουτένη και αποτελεί χρήσιμη τροφή σε άτομα που πάσχουν από Κοιλιοκάκη.

Η αύξηση της παραγωγής κάστανου τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, η οποία εκτιμάται σε 34.000 τόνους περίπου ετησίως, (σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας F.A.O.) σε συνδυασμό με την βιολογική

καθαρότητα του ελληνικού προϊόντος, οδήγησε σε αύξηση των εξαγωγών κυρίως προς την Ιταλία και τις ΗΠΑ με τις τιμές του παραγωγού να κυμαίνονται από 1,5 € έως 3,8 € ανάλογα με την ποιότητα και το μέγεθος του καρπού.

Στην χώρα μας, το σύνολο σχεδόν των παραγομένων καστώνων καταναλώνεται ως ψητό ή βραστό με ένα πολύ μικρό ποσοστό να διατίθεται στην αγορά ως *magrons glaces*. Προσπάθειες όμως, γίνονται και από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τις ομάδες παραγωγών που έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια για μεταποίηση και τυποποίηση του κάστανου κάτι εντελώς άγνωστο στην χώρα μας μέχρι σήμερα. Τα προϊόντα που προκύπτουν από την μεταποίηση του κάστανου είναι η φαρίνα, ο πουρές και η κρέμα, η δύποτα και η εξαιρετική μπίρα με κάστανο που παράγεται από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Μελιβοίας του Δήμου Αγιάς σε συνεργασία με την τοπική μικροζυθοποιία "Πηνειός". Παρασκευάζεται επίσης γλυκό κουταλιού και μαρμελάδα από κάστανο κυρίως σε περιοχές του Πηλίου, του Καρπενησίου και του Κισσάβου, ενισχύοντας έτσι την απασχόληση των γυναικών και το εισόδημα των μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων των ορεινών αυτών περιοχών, ενώ τα τελευταία χρόνια το κάστανο αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά στις κουζίνες των εστιατορίων της περιοχής μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα διοικητικά όρια του Δήμου Αγιάς έχουν ιδρυθεί, τα τελευταία χρόνια, στους ορεινούς οικισμούς τρεις αγροτικοί - μεταποιητικοί συνεταιρισμοί με κύριο προϊόν παραγωγής και εμπορίας το κάστανο.

Δεν πρέπει να παραβλέψουμε τέλος, την παραγωγή έμμεσων αγαθών και ωφελειών από τα καστανοδάση και τα καστανοπερίβολα, όπως είναι η ανάπτυξη του αγροτουρισμού και της αναψυχής. Έτσι στους ορεινούς αυτούς οικισμούς διοργανώνονται γιορτές και εκδηλώσεις, με στόχο να αναδείξουν τη μεγάλη θρεπτική αξία και τις τεράστιες δυνατότητες εμπορικής εκμετάλλευσής του κάστανου με πλήθος κόσμου να τις επισκέπτεται απ' όλη την Ελλάδα. Περιοχές όπου διοργανώνονται τέτοιες γιορτές είναι το Πήλιο, το Πάικο, το Καρπενήσι, η Καστανίτσα Αρκαδίας, ο Πάρνωνας, τα Χανιά, η Άρτα, η Λέσβος, το Λιβάδι Θέρμης, ενώ στον Δήμο Αγιάς αντίστοιχες γιορτές διοργανώνονται στις κοινότητες Μελιβοίας, Σκήτης και Καρίτσας.

Παρόλη την σημαντικότητα της καλλιέργειας του κάστανου για την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς εισοδήματος των κατοίκων των ορεινών χωριών της πατρίδας μας, θεωρούμε ότι δεν έχει δοθεί από την πολιτεία η αναγκαία σημασία και στήριξη στους καστανοπαραγωγούς.

Θα αναφερθούμε εδώ, σε δυο σημαντικές ασθένειες και προσβολές που αντιμετωπίζει η καλλιέργεια του κάστανου και που τα τελευταία χρόνια όχι μόνο έχουν μειώσει το εισόδημα των καστανοκαλλιεργητών αλλά μπορεί να οδηγήσουν μέχρι και σε πλήρη εξάλειψη της καλλιέργειας και ξήρανση των καστανοπεριβόλλων και καστανοδασών της Ελλάδας.

Η πρώτη ασθένεια είναι η **σφήκα της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Hymenoptera, Cynipidae)**, η οποία αποτελεί έναν από τους βασικότερους εχθρούς της καστανιάς σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς προσβάλλει κατά αποκλειστικότητα τα διάφορα είδη του γένους *Castanea* οδηγώντας σε φαινόμενα νέκρωσης και υποχώρησης των δασών. Στην Ελλάδα εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2014, στην περιοχή της Άνω Μηλιάς (Ν. Πιερίας), μετά από ελέγχους που διεξήχθησαν στα πλαίσια του προγράμματος των επίσημων επισκοπήσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας. Στα χρόνια που ακολούθησαν, η σφήκα της καστανιάς εξαπλώθηκε ταχύτατα σχεδόν σε όλες τις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας όπου αναπτύσσεται η καστανιά (καστανεώνες και φυσικά δάση).

Από το 2018 μέχρι και σήμερα το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (ΕΛΓΟ Δήμητρα) με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Ηπείρου και Θεσσαλίας υλοποιεί πρόγραμμα βιολογικής καταπολέμησης της σφήκας της καστανιάς με τα αποτελέσματα να είναι αισιόδοξα και να δείχνουν ότι τα επόμενα χρόνια η σφήκα της καστανιάς σταδιακά θα τεθεί υπό έλεγχο. Αντίστοιχο πρόγραμμα καταπολέμησης της σφήκας της καστανιάς υλοποίησε και ο Δήμος μας με χρηματοδότηση από το ΥΠΕΝ, Μέτρο 8.3 του ΠΑΑ 2014 - 2020. Η δεύτερη είναι η ασθένεια που οφείλεται στον **μύκητα *Gnomoniopsis smithogilyi*, γνωστή ως φαιά σήψη του κάστανου** που καταγράφηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2015 από το εργαστήριο της Δασικής παθολογίας και Μυκητολογίας του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών Θεσσαλονίκης στην περιοχή της Πιερίας και θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα αναδυόμενα και καταστροφικά παθογόνα σε όλη την Ευρώπη. Ο μύκητας *G. smithogilyi*, απαντάται ως ενδόφυτο στους βλαστούς της καστανιάς και για άγνωστα μέχρι στιγμής αίτια μετατρέπεται σε παρασιτικό μύκητα που προσβάλλει το κάστανο και το καθιστά μη εμπορεύσιμο. Το συγκεκριμένο παθογόνο προσβάλλει το ενδοσπέρμιο και καθιστά τους καρπούς μη εμπορεύσιμους, αφού το εσωτερικό των προσβεβλημένων καστάνων (ψίχα) χάνει τη συνοχή του και

εμφανίζει μια σπογγώδη όψη. Το πρόβλημα εντείνεται ακόμη περισσότερο καθώς τα προσβεβλημένα κάστανα δεν μπορούν να εντοπιστούν κατά τη διαλογή και μόλις οι έμποροι διαπιστώσουν την ύπαρξη τέτοιων καρπών μέσα σε ποσότητα προϊόντος, αρνούνται να προβούν σε αγορά.

Οι παραπάνω οργανισμοί αν δεν διαχειριστούν άμεσα σύμφωνα με τα μέτρα της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Commission Decision 2006/464/CE, 2014/690/EU, Council Directive 2000/29/EC) είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσουν όπως αναφέρθηκε εκτεταμένα προβλήματα στους καστανεώνες και στα φυσικά δάση καστανιάς που μπορεί να οδηγήσουν σε φαινόμενα νέκρωσης και υποχώρησης των δασών με ότι αυτό συνεπάγεται στην διατήρηση των καστανοδασών, των καστανοπεριβόλων, της βιοποικιλότητας και της τοπικής οικονομίας των ορεινών οικισμών.

Η ζημιά που προκαλούν οι δυο παραπάνω ασθένειες έχουν επιφέρει μείωση του εισοδήματος των καστανοκαλλιεργητών, που αγγίζει σε ορισμένες περιοχές όπου η προσβολή είναι έντονη, το 70% έως 80%.

Προκειμένου να προστατευτεί το εισόδημα των κατοίκων των ορεινών οικισμών της χώρας, να διατηρηθεί το βιοτικό τους επίπεδο και να συγκρατήσουμε τους νέους στα χωριά τους,

πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητη η οικονομική στήριξη των καστανοκαλλιεργητών με στρεμματική ενίσχυση τουλάχιστον για 5 χρόνια (με αξιολόγηση ανά έτος), εξετάζοντας παράλληλα το σύστημα ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην γειτονική Ιταλία, μέχρι να αντιμετωπισθούν οι δυο παραπάνω ασθένειες.

Με εκτίμηση

Ο Δήμαρχος Αγιάς

Αντώνης Γκουντάρας

Πίνακας Αποδεκτών:

1. ΠΡΟΕΔΡΟ ΣΥΡΙΖΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ
Κον.: Κασσελάκη Στέφανο
Email: Proedros@syriza.gr

2. ΠΡΟΕΔΡΟ ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
Κον.: Ανδρουλάκη Νικόλαο
Email: grammateas@pasok.gr

3. ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Κ.Κ.Ε.

Κον.: Κουτσούμπα Δημήτριο

Email: mailbox@kke.gr / kke@parliament.gr

4. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ

Κέλλας Χρήστος / kellas.xristos@gmail.com

Καπετάνος Χρήστος / c_kapetanos@yahoo.gr

Χαρακόπουλος Μάξιμος / maximos@parliament.gr

Κόκκαλης Βασίλειος / vkokkalhs@gmail.com

Λιακούλη Ευαγγελία / eliakouli@gmail.com

Λαμπρούλης Γεώργιος / kke@parliament.gr / lab_giorgos@hotmail.gr

Φλώρος Κων/νος / press@vouliwatch.gr

Ρούντας Γεώργιος / info@nikh.gr

5. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Κον.: Αγοραστό Κων/νο

Email: periferiarkis@thessaly.gov.gr

6. ΝΕΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Κον.: Κουρέτα Δημήτριο

Email: dkouret@gmail.com

7. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κον.: Τζανακούλη Κων/νο

Email: grammateas@apdthest.gov.gr

8. ΠΡΟΕΔΡΟ ΕΛΓΑ

Κον.: Λυκουρέντζο Ανδρέα

Email: gmanagement@elga.gr

9. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΕΛΓΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Κον.: Σπυρόπουλο Σπύρο

Email: gmanagement@elga.gr

10. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ

Κον.: Καλφούντζο Παναγιώτη

Email: agroikon.ktin.lar@thessaly.gov.gr